

De inefficiëntie van de asfaltplas

Er wordt onwaarschijnlijk veel geld verspild met het steeds maar verbreden van snelwegen. Wie veel op de weg zit, weet hoe weinig er gebruik wordt gemaakt van al dat asfalt. Buiten de spits is er ruimte zat. Daar zit natuurlijk ook de crux: de wegcapaciteit wordt afgestemd op de piekbelasting. Ruim gerekend duurt de spits 's ochtends en 's avonds samen 6 uur. Voor 30 uur per week worden enorme lappen asfalt aangelegd, die de andere 138 uur grotendeels overbodig zijn. Onlangs was er even discussie of er met al dat extra asfalt minder files zijn. Waarschijnlijk is dat op de korte termijn inderdaad zo, waarmee het doeltreffende maatregelen zijn. Maar helemaal niemand had het over de doelmatigheid.

Terwijl het volstrekt duidelijk is dat het afstemmen van de productiecapaciteit op de hoogste piekbelasting de meest inefficiënte methode is. Elk bedrijf dat zich geconfronteerd ziet met een sterk wisselende vraag, doet juist alles om dat te voorkomen. De Efteling bouwt geen tweede Fata Morgana of Vliegende Hollander omdat in de zomervakantie de rijen zo lang zijn. Op uw nieuwe auto moet u maanden wachten: er staat geen voorraad met alle variëteiten en kleuren. Schaatsen kopen als het is gaan vriezen: achteraan in de rij aansluiten. Dat doen die ondernemers simpelweg omdat het bedrijfsmatig niet anders kan. Drie Fata Morgana's erbij en de Efteling wordt zelf een illusie.

Op de samenleving is dat kennelijk niet van toepassing. Alsof het niet uitmaakt hoe inefficiënt een maatregel is. Alternatieven als beprijzing, betere benutting en beter OV zijn vele malen doelmatiger en op termijn zeker zo effectief. Bovendien hebben die niet de schadelijke neveneffecten voor de luchtkwaliteit. Opmerkelijk is dat asfalt-propagandisten vaak dezelfde zijn die het hebben over de "BV Nederland". Dat is sowieso onzinnige en holle retoriek. In combinatie met het volledig voorbijgaan aan doelmatigheid van bestuur is het echter een gotspe: zo is die BV in korte tijd failliet. Maak deze mensen eigenaar van een winkel en de bordjes "opheffingsuitverkoop" kunnen direct worden besteld.

Het is natuurlijk allemaal geen onnozelheid. Veel asfalt-zeloten weten best hoe ondoelmatig dat is. Ze creëren en krijgen echter alle kansen om dat op de samenleving af te wentelen. Dat ruim 80% van de tijd het meeste asfalt overbodig is, is zelfs geen belemmering om nog meer asfalt te eisen. Als je de rekening niet hoeft te betalen, is het plezierig winkelen. Dat gaat natuurlijk ten koste van andere zaken: zorg, cultuur, onderwijs, sociale werkplaatsen om er maar een paar te noemen. Om al dat asfalt te betalen wordt er bijvoorbeeld bijna een miljard bezuinigd op het PGB – ooit door Rutte nog een onaantastbaar onderdeel van onze beschaving genoemd. Al was dat dan ook in verkiezingstijd.

Het is een akelig soort cynisme, zeker in combinatie met de krokodillentranen over allerlei bezuinigingen. Hard snijden in het PGB, eerst nog beloven dat het voor de betrokkenen niks uit zal maken en uiteindelijk moeten toegeven dat die mensen er ernstig door worden gedupeerd, maar dat het nu eenmaal niet anders kan. Terwijl tegelijkertijd kapitalen worden verspild aan overbodig asfalt. En denk nou niet dat het appels en peren zijn, omdat het bij asfalt om incidentele en bij PGB en andere bezuinigingen om structurele middelen gaat. Asfaltbreien heeft al lang een structureel karakter gekregen.

Prachtig dat ik in de spits steeds beter door kan rijden. En dat ik buiten de spits alleen nog maar vertraging oploop door werkzaamheden van Rijkswaterstaat, bezig met het aanleggen van nóg meer asfalt. Treurig alleen dat het ten koste gaat van bijvoorbeeld al die mensen die hun zelfstandigheid verliezen door het schrappen van het PGB.

Marcel van Dam
SC, 14 december 2011